

Látogatóban Jurij Skrobinecnél

A peremvidéki lét sokakban keltetheti az egyedüllét kétségbeesését. A messzebb látók, a közös sors tudatos vállalói a hídverő szerepére vállalkoznak, életüket az itt élő népek szellemi értékeinek közkinccsé tételére teszik fel.

Az ukrán és a magyar kultúra közötti híd-eszme ilyen megszálottja az Ungvárott élő *Jurij Skrobinec* is. Irodalomtörténész, költő és műfordító. Városában gyakorlatilag anyanyelvű magyartudásuk révén — jó néhány, felénk is ismert szak- és műfordító továbbítja a két testvéri szomszéd nép literatúráját a másik felé. Ő köztük is az első — elismerten.

Munkájáról beszélgetünk otthonában. Kicsiny dolgozószobájában rögtön otthon érzem magam. Itt is csupán az ablak körüli falakon nincsenek könyvek. Igaz, ebből az ablakból a havasokra lehet kilátni. Körös-körül az ukrán, magyar és orosz szépirodalom ismerős kötetei, a három nyelv szótárai, no meg a fiatal nagyapához be-betotyogó kisunoka a tanúi eszmecseréneknek.

Legújabb fegyvertényével kezdjük. Ő fordította az Odesszában *Szivárvány a partok felett* címmel megjelent kötet jó háromnegyedét.

— Bizonyára eddigi munkásságom bátorította fel a Majak kiadót, hogy a szegedi és odesszai költők első közös szereplését ilyen arányban az én közvetítemre bízta. Amennyire eleinte nem volt könnyű tizenegy magyar poéta „bőrébe bújnom”, végül is annyira örömet szerzett, ha sikerült egymástól eltérő, egyéni arcot-stílust kölcsönöznöm nekik anyanyelvemen is...

— *De hát honnan tud ilyen szépen magyarul?*

— 1939-ben ötven huszti gyerekkel Pestre kerültem, az Eötvös József gimnáziumba. Ott tanultam meg magyarul, s remek tanárain ott szerettették meg velem a magyar költészetet.

— *És hogyan adta a fejét erre a nehéz pályára?*

— Az Ungvárott 1945-ben létesült tudományegyetem elsős bölcsésze voltam, amikor a magyar szabadságharc centenáriumi ünnepségei idején valami belső szükségét éreztem annak, hogy az egész magyar forradalmat mintegy elindító *Talpra magyar!*-t megpróbáljam átültetni. A megyei lap szerkesztője leköszölte, s bár

később néhány évet tanárkodtam is, a nyomdafesték, lám a végzettem lett...

— *A folytatást már tudjuk.*

— Igen, itt látható a polcokon: a harmincvalahány esztendő néhány száz fordítása. Mindenekelőtt Petőfi. És nemcsak az „első szerelem” nyomán mondhatom bizvást: ő határozta meg egész magyarságszemléletemet. Sokok verse ezért „örök útítársam”, *Az apostol* és a *János vitéz* pedig immár külön kötetben is megjelent. Amikor ez utóbbin dolgoztam, a kislányom, Leszja 12 éves volt. Egyszer megkaparintotta a már kész oldalakat, elolvasta, s ezután szinte naponta faggatott: „Apu, mi lesz tovább Kukorica Jancsival?” Ilyen, egészen személyes, családi ösztöklések is hajtottak pályámon.

— *Kit tolmácsolt még a klaszikus magyar költészetből?*

— Természetesen Arany Jánost. Balladáival most már az ukrán olvasók is ismerősek, de Toldi Miklós kalandjai sem csupán a magyar gyerekek olvasmánya többé. Szakmai körök is jól fogadták Babits Jónás könyvének tolmácsolását.

— *Ez a kis lila kötet — a borítóján hárfázó nőalak — vagy tizenkét éve jó kritikát kapott Magyarországon is.*

— A címe is *Magyar hárfa*. Ezt az Ungvártól Kijevig mindenfelé megjelent versfordításaimból állítottam össze, és három évszázad magyar költőivel ismer-teti meg olvasóinkat.

— *Kik fogják itt közre félszáz társukat?*

— A kötet Gyöngyösi István *Murányi Vénuszából* indul egy részlettel, s Garai, Eörsi, Ladányi és Gyárfás verseiig jut el. Ha — remélem — lesz még egy kiadása, már sok újabb költőivel ki tudom majd egészíteni.

— *Prózát nem fordít?*

— Most jelent meg Kijevben a *Légy jó mindhalálig* második kiadása, s éppen a huszadik prózakönyvem. Közülük különösen büszke vagyok a *Puszták népére*. Illyés Gyula klasszikus művének átültetésével annak idején jócskán megelőztük még az orosz kiadását is.

— *Mi a legfrissebb termés?*

— A közeles Juhász Gyula centenáriuma egy 250 soros válogatásomat hozza majd a *kijevi Vszesvít*, a pesti *Nagyvilág* lap-

BÓL

társa. A szegedi költő olyan örök verseivel próbáltam első ízben megbirkózni, mint az *Anna minden*, *Magyar táj magyar ecsettel*, *Testamentum*, *Az Isten malmái*. Biztosan érdekelni fogják az itteni olvasót az olyan, hozzánk közel álló témájú versek is, mint *A muszka*, *Balalajka*, *Egy kárpáti falunak*.

— Csak sajnálni lehet, hogy az átköltő tollára várakozó versten-ger láttán olyan ritkán engedi szabadjára saját személyes műzsáját. Pedig magyarul írt versei saját hangú poétát láttatnak Jurij Skrobinecben a mi anyanyelvünkön is. Mi van ebben a tarsolyában?

— Néhány éve már, hogy elment Nagy László, s bennem annyira frissen lüktet szigligeti találkozásunk! Egyénisége és versei varázsából szonettciklusban próbálok egy leheletnyit visszaadni. Illyés Gyulát a maga eszközeivel, verssel köszöntöttem a *Kárpáti Igaz Szóban*.

Lassan elbúcsúzunk. Ma a házigazda kivételesen este is bemegy a munkahelyére: a területi színházba, ahol főállásban dramaturg, bemutató előadás lesz. Ebben is benne van élete, munkája egy szelete.

Sokoldalú tehetség. Nagy munkálkodó kedvéhez kívánjunk neki jó egészséget: 50 milliós nemzetének tolmácsolja literatúránk legjavát, s ebben a Kárpátokon sem innen, sem túl nem tett még nála többet senki.

FENYVESI ISTVÁN
FOTÓ: ALEKSZEJ POPOV